

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu

BM-I.0520.268.2022

Warszawa, 17 listopada 2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na interpelację nr 35507 wniesioną przez Panów Posłów Jarosława Rzepy i Zbigniewa Ziejewskiego uprzejmie przedstawiam, co następuje:

Ministerstwo Sprawiedliwości podejmuje szereg działań o charakterze kontrolnym i nadzorczym w celu zagwarantowania przejrzystości działań poszczególnych organów Służby Więziennej w związku z koniecznością zapewnienia racjonalnego i zgodnego z prawem wydatkowania środków publicznych. W strukturze Centralnego Zarządu Służby Więziennej wyodrębniane jest Biuro Budżetu i wchodzący w jego skład Zespół Kontroli Zarządczej, które odpowiedzialne są m.in. za sprawowanie nadzoru i kontroli nad całością gospodarki finansowej podległych i nadzorowanych jednostek organizacyjnych. Na bieżąco zgłaszane są potrzeby w zakresie przeprowadzenia kontroli ich działalności a także przeprowadzana kontrola finansowa w podległych jednostkach w zakresie procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowywaniem środków pieniężnych oraz gospodarowaniem mieniem.

Właściwe organy więziennictwa realizują swoje zadania m.in. poprzez ustalanie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami majątkowymi i racjonalnego wykorzystywania środków finansowych przeznaczonych na działalność Służby Więziennej oraz opracowywanie planu finansowego dochodów i wydatków budżetowych dla podległych jednostek organizacyjnych.

Realizowane w tym zakresie zadania w szczególności związane są z zapewnieniem właściwej realizacji norm dotyczących zasad kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego, o których mowa w szczególności w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *Finansach Publicznych* (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634). Dodatkowym czynnikiem wspierającym realizację zadań nadzorczych są kontrole prowadzone przez uprawnione do tego organy Służby Więziennej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).

W celu realizacji ustawowych zadań Służby Więziennej związanych z prowadzeniem wobec osób skazanych oddziaływań penitencjarnych zmierzających do realizacji celu wykonywania kary pozbawienia wolności, w jednostkach penitencjarnych organizowanych jest szereg programów resocjalizacyjnych ukierunkowanych na zdiagnozowanie występujących u osób pozbawionych wolności deficytów. Oczywistym jest, że prowadzenie skutecznych oddziaływań resocjalizacyjnych wiąże się z potrzebą stosowania różnorodnych środków penitencjarnych. Należą do nich m.in. programy resocjalizacji sprzyjające readaptacji społecznej, które ukierunkowane są przede wszystkim na przeciwdziałanie agresji i przemocy, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz

nadużywaniu środków psychoaktywnych, przeciwdziałanie prokryminalnym postawom oraz aktywizację zawodową.

Służba Więzienna ma duże doświadczenie w zakresie prowadzenia oddziaływań o charakterze grupowym. Podlegają one kontroli nie tylko przez wewnętrzne organy Służby Więziennej, ale też przez zewnętrzne instytucje. Co istotne, liczba osadzonych obejmowanych takimi propozycjami systematycznie wrasta (w 2020 r. zrealizowano 5 339 programów, w których uczestniczyło 56 746 osób pozbawionych wolności; w 2021 r. tego rodzaju programów zrealizowano 7 070, a objętych nimi zostało 75 760 osadzonych).

Odnosząc się do szczegółowych kwestii dotyczących kwot przeznaczonych na finansowanie zajęć, szkoleń i programów resocjalizacyjnych należy zwrócić uwagę, że na realizację projektu pn. „Podniesienie kwalifikacji zawodowych więźniów w celu ich powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności” realizowanego w okresie lipiec 2016 r. – grudzień 2021 r. finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój na lata 2014-2020, została wydatkowana i rozliczona przez instytucję pośredniczącą (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) kwota 128 753 319,31 zł.

Realizacja programów readaptacji społecznej oraz szkolenia zawodowe osób pozbawionych wolności finansowane są również ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonych oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości lub bezkosztowo w oparciu o przeszkoloną kadrę penitencjarną oraz podpisane porozumienia z podmiotami określonymi w art. 38 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego.

Analiza danych dotyczących udzielanej pomocy postpenitencjarnej wskazuje również, że w ostatnich latach struktura świadczeń kształtowała się w podobny sposób, wynikający z przyjętych przez Służbę Więzienną priorytetów, zakładających faworyzowanie aktywnych form pomocy kosztem świadczeń o charakterze doraźnym. Struktura wydatków jest przez Służbę Więzienną konsekwentnie utrzymywana, ponieważ istotą aktywnych form pomocy jest praca nad najważniejszymi z punktu widzenia procesu resocjalizacji obszarami wynikającymi ze zdiagnozowanych deficytów osadzonych. O ile pomoc doraźna ma przede wszystkim znaczenie w kontekście ułatwienia skazanym opuszczającym jednostkę penitencjarną funkcjonowania w środowisku wolnościowym w pierwszych dniach po zwolnieniu, o tyle aktywne formy odwołują się do źródła wejścia przez osadzonego w konflikt z prawem (np. uzależnienie, bezrobocie). Wielkie znaczenie ma również fakt, że realizacja aktywnych form pomocy nie odbywa się tylko w okresie bezpośrednio poprzedzającym zwolnienie z jednostki, ale rozłożona jest na cały okres odbywania kary pozbawienia wolności.

Co istotne, realizacja programów readaptacji społecznej oraz szkolenia zawodowe osób finansowane są ze środków z udziałem funduszy europejskich oraz ze środków Funduszu Sprawiedliwości. Aktualnie trwają prace związane z opracowaniem założeń nowego projektu więziennictwa w ramach kolejnej perspektywy unijnej w Programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), który dalej rozwijałby formułę realizacji działań szkoleniowo-aktywizacyjnych mających na celu przygotowanie osadzonych do skutecznego powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności. Przedstawione powyżej dane wskazują, że corocznie znacząca grupa osób pozbawionych wolności zdobywa kwalifikacje zawodowe oraz uczestniczy w programach resocjalizacyjnych. Dotychczas nie zarejestrowano zgłoszeń związanych z brakiem środków finansowych na realizację aktywnych form pomocy osobom pozbawionym wolności.

Należy zatem podkreślić, że wszystkie organy Służby Więziennej podejmują aktywne działania związane z prowadzeniem oddziaływań penitencjarnych i resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności, przede

wszystkim przez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, nauczania, zajęć kulturalno-oświatowych, zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz specjalistycznych oddziaływań terapeutycznych.

Nie można jednak zapominać, że prowadzenie tego rodzaju oddziaływań nie jest jedynym zadaniem powierzonym przez ustawodawcę Służbie Więziennej. Formacja realizuje bowiem szereg innych zadań, w tym w szczególności odpowiedzialna jest za ochronę społeczeństwa przed sprawcami przestępstw oraz zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa. Przywołane przez Panów Posłów inwestycje ściśle związane są z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom więziennictwa i w żaden sposób nie wpływają negatywnie na działania podejmowane w związku z readaptacją społeczną skazanych.

Pragnę zapewnić, że zagadnienie poruszone w treści interpelacji dotyczy obszaru szczególnie istotnego z punktu widzenia prawidłowej realizacji zadań Służby Więziennej, a organizowanie zajęć edukacyjnych w jednostkach penitencjarnych i sposób ich finansowania jest przedmiotem stałego zainteresowania ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku

Michał Woś

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/